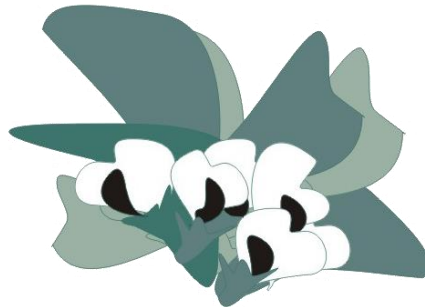

JĒKABPILS AGROBIZNESĀ KOLEDŽĀ

**Jēkabpils Agrobiznesa
koledža**

4.LIETIŠĶO PĒTĪJUMU KONFERENCE

TĒZES

**Jēkabpils
2015**

Par tēzēs atspoguļotajiem faktiem, viedokļiem un terminoloģiju atbild autori

© Jēkabpils Agrobiznesa koledža

ISBN 978-9984-691-22-0

SATURS

ISO STANDARTU PIEMĒROŠANA LATVIJAS UZŅĒMUMOS (IRINA ČERŅAVSKA) 5	
SIA „SEDUMI” LĪDZEKĻU APRITES RĀDĪTĀJU ANALĪZE (BAIBA DZENE).....	5
AUDITA RAŠANĀS VĒSTURISKIE ASPEKTI (JUDĪTE GARKALNE, INESE KRŪZENBERGA)	7
PROJEKTS KĀ LĪDZEKLIS IRŠU PAGASTA IEDZĪVOTĀJU BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANAS IESPĒJU PILNVEIDOŠANAI (GUNA GAVARE, ELEONORA MARTEMJANOVA)	8
STUDENTA BUDŽETS (ARTŪRS JAKOVĻEVS)	9
PREZENTĀCIJU VEIDOŠANAS VIETŅU IZPĒTE INTERNETĀ UN TO PIELIETOJUMS STUDIJU PROCESĀ (ARTŪRS JAKOVĻEVS).....	9
PĒTĪJUMS PAR DUĀLO APMĀCĪBU VĀCIJĀ (DACE KAĻVA, INGRĪDA VEIPA)	10
DATU BĀZE GRĀMATU VEIKALAM (ANASTASIJA KONOVALOVA).....	11
LR GADA PĀRSKATU UN KONSOLIDĒTO GADA PĀRSKATU LIKUMS (GUNTA KOZINDA).....	12
PIEAUGUŠO VIEDOKLIS – JAUNIEŠU VĒLĒŠANĀS UN APŅĒMĪBA UZŅĒMĒJDARBĪBAS UZSĀKŠANĀ (LĪGA KRASTIŅA, ANŽELIKA JERMUŠA).....	13
PLAKĀTS „BENEFITS AND PERKS AT WORK” (LĪGA KRASTIŅA, LĪGA KREMBERGA-DUNOVSKA).....	14
EKONOMISKĀS SITUĀCIJAS SALĪDZINĀJUMS LATVIJĀ, BEĻĢIJĀ UN LUKSEMBURGĀ (INITA KRONBERGA)	15
TIME MANAGEMENT (VIKTORIJA LAVRENOVA, LANA ULME).....	16
RADOŠU IDEJU VEICINĀŠANAS APSTĀKĻI(DĀVIS LAZDIŅŠ, MĀRTIŅŠ OZOLS) 17	
INFORMĀCIJAS IEGUVES PAŅĒMIENI SOCIĀLAJĀ INŽENIERIJĀ (JURIJS MAKARENKO, LAURA RAKOVA)	18
IERAKSTU REĢISTRS (SYSTEM LOG) DATORGRĀMATVEDĪBAS PROGRAMMĀS (AIGARS MĀLIŅŠ, VINETA GUTĀNE).....	20
RISKA NOVĒRTĒJUMS UZŅĒMUMĀ «X» (AIGARS MĀLIŅŠ).....	21
UNEMPLOYMENT (JANA STEPĀNE, DIĀNA MIHAILOVA)	21
MĀJSAIMNIECĪBAS BUDŽETS (DIĀNA MIHAILOVA)	22
MINIMĀLĀS ALGAS, NODOKĻI, STUDENTU SKAITS UN SVEŠVALODU APGUVE LATVIJĀ, FRANCIJĀ UN ITĀLIJĀ (SANTA MUKA).....	23
REKLĀMAS KAMPAŅAS NOZĪME (KARĪNA NEMIRSKA, ŽANETE ZĪLE, KRISTĪNE INDĀNE)	24

JAUNIEŠU VĒLĒŠANĀS UN APŅĒMĪBA UZŅĒMĒJDARBĪBAS UZSĀKŠANĀ (LINDA OZOLIŅA, VINETA GRAUMANE, EVIJA VĪTOLA)	25
DATU DROŠĪBAS RISINĀJUMI ĀRĒJOS DATU NESĒJOS(AINĀRS PAVĻUKEVIČS)	26
NOTIKUMI UN INOVĀCIJAS TELEKOMUNIKĀCIJU NOZARĒ LATVIJĀ (RAIVIS RASNAČS)	27

Irina Čerņavska
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
cernavska.irina@jak.lv
darba vadītāja:mg.oec., **Tekla Rozentāle**

ISO STANDARTU PIEMĒROŠANA LATVIJAS UZŅĒMUMOS

Atslēgas vārdi: ISO standarti, sertifikāti.

Pētījuma metodes: Monogrāfiskā dokumentu analīze, datu apkopošana un grupēšana. Veiktajā pētījumā noskaidrota Starptautiskas Standartizācijas organizācijas radīto standartu nozīme. Izpētīta kvalitātes, vides, informācijas drošības un pārtikas drošības vadības standartu būtība un pielietošana vairākos Latvijas Republikas uzņēmumos.

Rezultāti:

Standarti pēc savas būtības ir dokumenti – spēles noteikumi, kurus brīvprātīgi veido ražotāji, tirgotāji, pakalpojumu sniedzēji, patērētāji, eksperti un citas ieinteresētās puses.

ISO standartu ieviešana un lietošana ir brīvprātīga. Par obligātu prasību standartu lietošana kļūst reizēs, kad tā paredzēta normatīvos aktos, līgumos vai citu tiesisku saistību gadījumos.

Standartu veido tā tapšanā ieinteresētās puses, piemēram, ražotāji, tirgotāji un piegādātāji, lai padarītu efektīvāku savu biznesu un starptautisko sadarbību.

Kvalitātes vadības standarts un vides vadības standarts bieži sastopams kopā starp Latvijas uzņēmējiem.

Informācijas avotu saraksts:

1. Kas ir ISO un kāpēc ieviest ISO standartus?:<http://jic.lv/kas-ir-iso-un-kapec-ieviest-iso-standartus/> (06.11.2015)
2. Informācijas drošības sistēma: https://www.lv.lv/?menu=par_mums&sid=51# (06.11.2015)
3. Starptautiskie standarti: <http://zygon.lv/consultations/starptautiskie-standarti/> (06.11.2015)
4. Vadības sistēmu sertifikācija: <http://bmtrada.lv/iso-90012008-kvalitates-vadibas-sistema/> (06.11.2015)
5. Sertificētie uzņēmumi: <http://lka.lv/index.php?module=Certificates> (06.11.2015)
6. Sertifikācija:<http://www.bureauveritas.lv/home/our-services/certification> (06.11.2015)

Baiba Dzene
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
dzene.baiba@jak.lv
darba vadītāja:mg.paed., **Valda Kalniņa**

SIA „SEDUMI” LĪDZEKĻU APRITES RĀDĪTĀJU ANALĪZE

Atslēgas vārdi: aktīvi, krājumi, ilgtermiņa ieguldījumi, debitoru parādi, kreditoru parādi.

Pētījuma mērķis: Izvērtēt SIA „Sedumi” līdzekļu aprites rādītāju uzlabošanas iespējas.

Uzņēmuma līdzekļu aprites rādītāji raksturo uzņēmuma līdzekļu izmantošanas efektivitāti. Aprites rādītājiem ir liela nozīme uzņēmuma finansiālā stāvokļa novērtēšanā, jo līdzekļu aprites ātrums ir to pārvēršanas naudas formā ātrums, kas tieši ietekmē uzņēmuma maksātspēju.

Lai veiktu pētījumu, tika noskaidrota līdzekļu aprites rādītāju būtība un to ietekmējošie faktori. Pētījuma gaitā tika raksturota SIA "Sedumi" saimnieciskā darbība, analizēti uzņēmuma bilances un peļņas aprēķina rādītāji par laika posmu no 2011.gada līdz 2013.gadam.

Pētījuma metodes: Pētījumā tika lietotas teorētiskās, empīriskās un analītiskās metodes, rezultāti apkopoti tabulu un grafisko attēlu veidā.

Secinājumi:

Pētījuma gaitā secināts, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Sedumi" aktīvus visintensīvāk izmantojusi 2012. gadā, kad kā "Labi" vērtēti trīs no pieciem rādītājiem, kā "Vāji" - viens rādītājs, "Apmierinoši" - viens rādītājs.

Visvājākos rādītājus aktīvu izmantošanā uzņēmums uzrādījis 2013.gadā, kad kā "Labi" vērtēts viens rādītājs, "Apmierinoši" - trīs rādītāji, "Vāji" - viens rādītājs.

Informācijas avotu saraksts:

1. Rūrāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds. 2007.
2. Par SIA "Sedumi" <http://www.sedumi.lv/sedumi/par-uznemumu/>

Judīte Garkalne

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
garkalne.judite@jak.lv

Inese Krūzenberga

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
kruzenberga.inese@jak.lv

darba vadītāja:mg.oec., **Tekla Rozentāle**

VALMIERMUIŽAS ALUS DARĪTAVA – INOVATĪVO PRODUKTU RADĪTĀJA

Atslēgas vārdi: Valmiermuiža, inovācijas, kvalitāte.

Pētījuma mērķis: Izpētīt Valmiermuižas alus darītavas pieredzi inovatīvo produktu ražošanā.

Pētījuma metodes: Novērošana, datu apkopošana un grupēšana, monogrāfiskā dokumentu analīze. Pamatā pētījums veikts esot ekskursijā šajā uzņēmumā un iepazīstot saražoto produkciju.

Alus darītavā tiek brūvēts dabīgs un nepasterizēts alus, kura tapšanā izmanto vien četras sastāvdaļas – Valmiermuižas dziļu ūdeni, miežu iesalu, raugu un divu veidu apiņus – rūgtumam un aromātam.

Pašreiz "Valmiermuižas alus" klāstā ir gaišais, tumšais un kviešu alus, alus kokteilis "Frišs" ar plūškoka zelteri, un pēc oriģinālām receptēm nelielā daudzumā brūvēts alus par godu svētkiem. Šobrīd "Valmiermuižas alus" attīsta arī bezalkoholiskos dzērienus - iesala dzēriens "Zelta Zirgs", un brūkleņu un cidoniju zelteri "Gardu muti"

Nefiltrētais alus tiek piedāvāts ozolkoka mucās, jo pēc visām senajām tradīcijām agrāk nefiltrēto alu pasniedza tikai no koka mucām un šādam alum ir īsāks realizācijas termiņš.

"Zelta zirgs" ir dabīgs spēkavots, kas tapis sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitātes Rehabilitācijas fakultātes studiju programmu „Uzturs”, kur bakalaura darbu par iesala dzēriena uzturvērtību.

Secinājumi:

Valmiermuižas alus darītava regulāri izveido inovatīvus produktus, stingri ievērojot kvalitātes prasības.

Dedzināts alus saīsinājumā ir degalus, kas ir "Valmiermuižas" saimnieka darīts jaunvārds. Alus dedzināšana ir process, kura laikā alus tiek uzkaršēts virs 75°C.

Izveidota īpaša alus uzskoda no Valmiermuižas alus miežu iesala drabiņām.

Alu iesaka nobaudīt kopā ar kādām saldām uzskodām, tādēļ ceļ galdā Valmiermuižas iesala karameles.

Izrādes BALLE BŪS pirmajam cēlienam izbrūvējis īpašu alus garšu - Balles porteri, otrajam cēlienam izbrūvējis īpašu alus garšu - Balles tumšo alu, trešajam cēlienam izbrūvējis īpašu alus garšu - Balles gaišo alu.

Par godu Valmieras pilsētas svētkiem jau trešo gadu izbrūvējis Dūmalu ar Hanzas laikiem raksturīgu dūmu garšu.

"Valmiermuižas alus" izveidojis īpašu alus pudeļu dizainu Rūdolfa Blaumaņa 150 gadu jubilejai.

„Valmiermuižas alus” ir radījis oriģinālu alus recepti par godu nozīmīgākajam rokmuzikas festivālam Latvijā – KLANG!

"Valmiermuižas Meteņu alus" brūvēts īpaši Meteņu svinībām, kas bija vien 2800 pudeles.

Par godu Latvijā nozīmīgākajiem kino svētkiem Lielais Kristaps, Valmiermuižas alus saime izbrūvējusi jaunu, izteiksmīgu garšu THE ROYAL VIO, pildot to vien 2500 pudelēs.

Informācijas avotu saraksts:

<http://www.valmiermuiza.lv/lv/garsas/alus>

Guna Gavare

Jēkabpils Agrobiznesa koledža

Pasta iela 1, Jēkabpils

gavare.guna@jak.lv

darba vadītāja:mg.oec., **Ingrīda Mārāne**

AUDITA RAŠANĀS VĒSTURISKIE ASPEKTI

Atslēgas vārdi: audits, attīstības posmi, ietekmējošie faktori.

Šobrīd par labāko praksi auditori visā pasaulē atzīst Starptautiskos Revīzijas standartus, ko apstiprinājusi Starptautiskā grāmatvežu asociācija, lai revīzijas gaita un atzinums būtu saprotams jebkurā pasaules valstī. Bet kā ir izveidojušās mūsdienu prasības ir jāatskatās pasaules attīstības vēsturē, kur katrs vēsturiski nozīmīgs notikums ietekmējis audita izveidošanos.

Pētījuma mērķis:Noskaidrot audita rašanās vēsturiskos aspektus.

Uzdevums:

Izpētīt pieejamos informācijas avotus par attiecīgo tēmu un apkopot vēsturiskos faktus, kas ietekmējuši audita rašanos.

Pētot informācijas avotus tika noskaidroti galvenie audita attīstības posmi, kā arī katra posma nozīmīgākie faktori, kas ietekmējuši audita izveidošanos un galvenās prasības auditoriem.

Secinājumi:

Audita attīstību var iedalīt piecos posmos: Audita aizsākumi līdz 1850.g.; Audita rašanās no 1850.g. līdz 1920.g.; Profesijas izveidošanās 1920.g. – 1950.g.; Profesijas nostiprināšanās 1950.g. – 1990.g.; Mūsdienu stāvoklis no 1990.g. Audita mērķi laika gaitā ir mainījušies sākot no nodokļu iekasēšanas kontroles līdz pat viedokļa izteikumam par uzņēmuma finanšu pārskatiem.

Informācijas avotu saraksts:

1. Mālderis G. Revīzija un audits, Turība Biznesa augstskola, Rīga 2000.
2. Millere I. Grāmatvedības attīstība Latvijā, Monogrāfija, LU Akadēmiskais apgāds, 2011., 239. lpp.

3. Starptautisko revīzijas standartu kursu mācību materiāli, Ievads par SRS, http://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/gramatvedibas_un_revizijas_politika/projekts_tehnis_ka_palidziba_finansu_parskatu_sagatavosana/macibu_materiali/, (25.10.2015.)
4. Vērduņa G. Iekšējā kontrole. Iekšējais audits, mācību līdzeklis, Rīga 2013.
5. Zariņa V. Grāmatvedības sistēma: attīstība, standartu prasības, Turība Biznesa augstskola, Rīga 2004., 264. lpp.

Guna Gavare

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
gavare.guna@jak.lv

Eleonora Martemjanova

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
eleonora.martemjanova@jak.lv

darba vadītāja:mg.oec., mg.paed., **Eleonora Martemjanova**

PROJEKTS KĀ LĪDZEKLIS IRŠU PAGASTA IEDZĪVOTĀJU BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANAS IESPĒJU PILNVEIDOŠANAI

Atslēgas vārdi: projekts, projektu vadība, grāmatvedība, lietvedība.

Latvijas lielākajās pilsētās ir pieejami daudz dažādi veidi kā pavadīt brīvo laiku, piemēram, apmeklēt sporta klubus, baseinu, dejas, kino un teātra izrādes, kā arī daudz citu iespēju. Bet pagastos ir pavisam cita situācija, cilvēkiem nav šādu iespēju, tādēļ daudzi pamet pagastus, jo tur vienkārši nav ko darīt.

Pētījuma mērķis: Pilnveidot Iršu pagasta iedzīvotāju aktīva brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Uzdevums:

Izstrādāt un realizēt projektu „Iršos kustos, lai labi justos”.

Izmantojot studiju kursā „Projektu vadība” gūtās zināšanas un prasmes tika izstrādāts projekts „Iršos kustos, lai labi justos”. Projektā paredzēts izremontēt telpas, lai iekārtotu trenāžieru zāli un organizēt fitnesa nodarbības trenera vadībā. Kopējais projekta īstenošanas laiks 8 mēneši no 2015.g. 1.oktobra līdz 2016.g. 31.maijam. Konkursa kārtībā finansiāls atbalsts tika gūts no Kokneses novada domes (36% no kopējās summas) un no Borisa un Ināras Teterevu fonda (64%) par kopējo summu 9292,31 eiro. Par izpildītajām aktivitātēm tiek kārtota projekta grāmatvedība un lietvedība, noslēgti nepieciešamie līgumi, grupēti atbilstoši noformētie attaisnojuma dokumenti par telpu remontiem, tehnisko līdzekļu iegādi, sniegtajiem pakalpojumiem, projekta publicitāti. Saskaņā ar noslēgto līgumu ar finansējuma devējiem, veidotas atskaites un progressa ziņojumi par projekta īstenošanu.

Secinājums.

Izstrādājot, vadot un īstenojot nelielus, sabiedrībai nozīmīgus projektus, pastāv lieliskas iespējas Jēkabpils Agrobiznesa koledžā gūtās zināšanas un prasmes pielietot praktiskā uzņēmējdarbībā jau studiju laikā.

Artūrs Jakovļevs
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
jakovlevs.arturs@jak.lv
darba vadītāja:mg.paed., **Antoņina Vilima**

STUDENTA BUDŽETS

Atslēgas vārdi: studenta budžets, respondenti, naudas līdzekļu izlietojums.

Pētījuma mērķis: Noskaidrot, cik naudas Jēkabpils Agrobiznesa koledžas students tērē mēnesī un kādām vajadzībām tiek tērēts visvairāk.

Uzdevumi:

1. Sastādīt anketu par studenta budžetu;
2. Veikt Jēkabpils Agrobiznesa koledžas studentu aptauju;
3. Apkopot aptaujas rezultātus un veikt secinājumus.

Secinājumi:

No visiem aptaujātajiem respondentiem, 55% mēneša budžets ir no 60 līdz 100 eiro.

60% no visiem aptaujātajiem dod priekšroku pārtikas iegādei gatavošanai dienesta viesnīcā.

Pārtikas lietošanu kafējnīcās neatbalsta 1,5 reizes vairāk respondentu nekā to, kas atbalsta.

12 no 20 respondentiem saldumu un kārumu iegādei tērē 40 eiro un vairāk.

Grāmatu un citu kancelejas preču iegādei 6 no 20 respondentiem tērē vairāk par 20 eiro.

No visiem aptaujātajiem respondentiem 90% respondentu semināru un konferenču apmeklēšanai tērē mazāk kā 20 eiro.

1/5 no respondentiem privātskolotāju pakalpojumiem tērē vairāk nekā 20 eiro.

Izklaudi bāros un klubos atbalsta 16 no 20 respondentiem, kas ir 80% no visiem aptaujātajiem respondentiem.

Vairāk nekā puse (65%) kino/teātru apmeklējumiem tērē līdz 20 eiro vai mazāk.

50% no aptaujātajiem respondentiem cita veida izklaidēm tērē līdz 40 eiro savukārt otri 50% no aptaujātajiem tērē no 40 eiro un vairāk.

Artūrs Jakovļevs
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
jakovlevs.arturs@jak.lv
darba vadītāja: prof.augstākā **Inguna Pastare**

PREZENTĀCIJU VEIDOŠANAS VIETŅU IZPĒTE INTERNETĀ UN TO PIELIETOJUMS STUDIJU PROCESĀ

Atslēgas vārdi: internets, inovācijas, efektivitāte.

Pētījuma mērķis: Izpētīt un analizēt interneta vidē piedāvātos tiešsaistes rīkus prezentāciju veidošanai.

Uzdevumi:

1. Izpētīt tiešsaistes prezentāciju veidošanas vietnes internetā;
2. Analizēt tiešsaistes interaktīvo prezentāciju veidošanas vietņu pielietojumu studiju procesā.

Tika izpētītas trīs interaktīvas prezentāciju veidošanas tiešsaistes vietnes internetā, kuras veiksmīgi var izmantot studiju procesā.

Platforma www.prezi.com ir multifunkcionāla un to var izmantot jebkurā studiju procesā.

Platformai www.haikudeck.com ir ļoti viegli apgūstama vide, rūpīgi izstrādāti fonu un fonu dizaini, visas piedāvātās fotogrāfijas ir augstas kvalitātes, vide nav paredzēta informatīvu, tekstiski apjomīgu prezentāciju veidošanai. Ieteicams izmantot studiju priekšmetos: uzņēmējdarbība, tirgzinību pamati, pārtikas preču zinības u.c.

Vide www.powtoon.com dod iespēju būt kreatīviem, inovatīviem, radošiem un nedaudz nenopietniem prezentāciju veidošanā. Platformā tiek dota iespēja izmantot multiplikāciju, pārskatāms, ērts darba panelis interneta vidē.

Secinājumi:

Interneta vidē ir pieejamas vairākas noderīgas prezentāciju veidošanas platformas, ar kuru palīdzību var prezentācijas veidot interesantākas, klausītājam saistošākas;

Lai pilnībā izmantotu platformu piedāvātās iespējas, jāiegādājas abonements;

Dažas platformas atrodas izstrādes stadijā, nepārtraukti tiek pilnveidotas, tas lietotāja darbu apgrūtina;

Tiešsaistes interaktīvo prezentāciju veidošanas vietņu pielietojums prasa lielu interneta resursu patēriņu.

Rezultāti: Studiju procesā darbu prezentācijām var izmantot tādas tiešsaistes interaktīvo prezentāciju veidošanas vietnes, kā <http://www.haikudeck.com>, <http://www.prezi.com>, kā arī <http://www.powtoon.com>, radot jaunu un interesantu pieeju pasniegt ne tik ineresanto interesanti.

Dace Kaļva

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
kalva.dace@jak.lv

Ingrīda Veipa

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
ingrida.veipa@jak.lv

darba vadītāja:mg.biol., mg.paed., **Ingrīda Veipa**

PĒTĪJUMS PAR DUĀLO APMĀCĪBU VĀCIJĀ

Atslēgas vārdi:duālā apmācība, profesionālā izglītības sistēma, darbaspēks.

Pētījuma mērķis:Iepazīties ar duālās apmācības sistēmu. Tika iegūti un apstrādāti dati par Vācijas un Latvijas profesionālās izglītības sistēmas kopīgo un atšķirīgo. Duālā apmācība Vācijā kā praktiskā apmācība uzņēmumā tiek organizēta 3-4 dienas nedēļā. Teorētiskās apmācības koledžās ar profesionālajām studiju programmām 8-12 stundas nedēļā. Duālā apmācība ilgst 3 gadus un šajā laika posmā studentam jānokārto divi lieli testi (eksāmeni). Vienu kārto, kad apmācība ir vidū, otrs – gala pārbaudījums. Visu apmācības laiku uzņēmums maksā studentam algu, kas ir lielāka nekā strādājot pusslodzes darbu (2014. gadā vidēji 795 eiro mēnesī).

Secinājumi par duālo apmācību Vācijā:

Šis duālās apmācības modelis paredz skaidru apmācības kursu vadību darba tirgū.

Kaut arī pilna laika studenti maksimāli izmanto pāris prakses studiju laikā, tas neatspējo ieguvumu duālās studiju programmas studentiem, kuri pastāvīgi izmanto praksi ar integrēto apmācības sistēmu.

Jūs varat tieši pielietot savas teorētiskās zināšanas praksē, un otrādi.

Uzņēmumi iegulda daudz duālās studiju programmas studentu apmācībām (tā nav virspusēja un neieinteresēta).

Uzņēmumiem tiek nodrošināti akadēmiski apmācīti profesionāļi, kurus viņi negrib zaudēt pēc studiju pabeigšanas.

Duālās apmācības pētījumi apliecina, ka studenti, lielākoties pēc studiju pabeigšanas, turpina strādāt uzņēmumos, kuros apguvuši profesiju duālajā studiju programmā.

Duālās studijas ir prasīgas un laiktietilpīgas, bet nākotnē tās ir ļoti noderīgas. No uzņēmuma un izglītības iestādes sniegtā vadība studentam vairākumā vērtējama kā kvalitatīva un ļoti noderīga turpmākajai dzīvei un karjerai.

Studentiem, kuri ir gatavi ieguldīt vairāk darba, šī ir laba iespēja, lai uzsāktu savu karjeru.

Informācijas avotu saraksts:

1. Izglītības sistēma Latvijā <http://www.niid.lv/node/9> (skatīts 27.10.2015.)
2. Das Bildungssystem in Deutschland <http://www.bpb.de/nachschlagen/datenreport-2013/bildung/173160/bildungsbeteiligung-bildungsniveau-und-bildungsbudget?type=galerie&show=image&i=173114> (skatīts 27.10.2015.)
3. Entwicklung des dualen Studiums in Deutschland <http://www.wegweiser-duales-studium.de/entwicklung-geschichte-statistik/> (skatīts 27.10.2015.)
4. Die duale Ausbildung <http://www.bpb.de/politik/innenpolitik/arbeitsmarktpolitik/55198/die-duale-ausbildung> (skatīts 26.10.2015.)
5. Duales studium <http://www.ausbildung.de/duales-studium/> (skatīts 26.10.2015.)
6. Duale Studiengänge in Deutschland <http://de.statista.com/statistik/daten/studie/156968/umfrage/duale-studiengaenge-2004-bis-2009/> (skatīts 28.10.2015.)
7. AusbildungPlus in Zahlen http://www.ausbildungplus.de/files/aplus_2011_web.pdf (skatīts 30.10.2015.)

Anastasija Konovalova

Jēkabpils Agrobiznesa koledža

Pasta iela 1. Jēkabpils

konovalova.anastasija@jak.lv

darba vadītājs:mg.paed., **Rafails Mamedovs**

DATU BĀZE GRĀMATU VEIKALAM

Atslēgas vārdi: datu bāze, projekts, tabula, vaicājums, forma, grāmata, MS ACCESS

Pētījuma mērķis: Izstrādāt datu bāzi grāmatu veikalam.

Uzdevumi:

1. Pētīt teorētiskos aspektus par datu bāzēm;
2. Izstrādāt projektu grāmatu veikala datu bāzei;
3. Izstrādāt datu bāzi grāmatu veikalam MS ACCESS vidē.

Secinājumi:

Svarīgs datu bāzes izveides posms ir projekta rakstīšana. Jo rūpīgāk ir izstrādāts projekts, jo veiksmīgāka būs datu bāzes realizācija.

Rakstot datu bāzes projektu, darba autore pildīja gan pasūtītājas, gan izpildītājas funkcijas. Var secināt, ka veiksmīgākas datu bāzes izveidei ir nepieciešamas padziļinātas zināšanas tirdzniecības/grāmatvedības sfērā vai arī kontakts ar jomas pārstāvjiem.

Microsoft Access ir labs mācību līdzeklis, lai apgūtu datu bāzu veidošanas pamatus, kā arī der lokālu datu bāzu izveidei, taču tas nevar nodrošināt daudzlietotāju režīmu.

Informācijas avotu saraksts:

1. Глушаков С.В., Сурядный А.С. Microsoft Access 2007. Лучший самоучитель. М.:АСТ, 2008. 444с.

2. Кириллов В.В. Введение в реляционные базы данных. – СПб: БХВ-Петербург, 2009. 464с.
3. Когаловский М.Р. Энциклопедия технологий баз данных. М.: Финансы и статистика, 2002. 800с.
4. Коннолли Т., Бегг К., Страчан А. Базы данных: Проектирование, Реализация и сопровождение. Теория и практика. – М.: Вильямс, 2003. – 1436 с.
5. Кузнецов С.Д. Основы современных баз данных. – М.: Бином, 2007.- 488с
6. Bibliotēku informācijas sistēma ALISE: <http://bis.alise.lv/Content/Index?page=15>
7. Datu bāzes jēdziena dažādi skaidrojumi:
<http://termini.lza.lv/term.php?term=datu%20b%C4%81ze&list=&lang=&h=>
8. Основы баз данных. Базы данных. Реляционные базы данных:
<http://www.site-do.ru/db/db3.ph>
9. Проектирование баз данных. Реляционная база данных и её структура:
http://sernam.ru/book_cbd.php?id=2

Gunta Kozinda

Jēkabpils Agrobiznesa koledža

Pasta iela 1, Jēkabpils

kozinda.gunta@jak.lv

darba vadītāja:mg.oec., mg.paed., **Eleonora Martemjanova**

LR GADA PĀRSKATU UN KONSOLIDĒTO GADA PĀRSKATU LIKUMS

Atslēgas vārdi: Balance, peļņas vai zaudējumu aprēķins, finanšu pārskatu pielikumi, naudas plūsmas pārskats, pašu kapitāla izmaiņu pārskats.

Gada pārskats ir uzņēmuma finansiālā stāvokļa un veikto darījumu finansiāls apkopojums, no kura uzņēmums var gūt priekšstatu par saviem finansiālajiem rādītājiem, darbības rezultātiem, naudas plūsmu, kā arī plānot savu turpmāko saimniecisko darbību.

Gada pārskats ir vissvarīgākais uzņēmuma pārskats un pirmais, ko izskata investori, finanšu analītiķi un konsultanti, pētot kompāniju. Tas atspoguļo, kā uzņēmums rīkojas ar finansēm, kā arī skaidro uzņēmuma vadības filozofiju, biznesa galvenos mērķus un notikumus.

No 2016.gada 1. janvāra stājas spēkā LR „Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums”.

Pētījuma mērķis: Noskaidrot būtiskākās izmaiņas finanšu pārskata sastāvā no 2016.gada 1.janvāra.

Uzdevumi:

1. Studēt jaunā Gada pārskatu likuma saturu;
2. Izpētīt autoru publicētos materiālus par doto tēmu;
3. Pētījuma metodes: Normatīvo aktu un autoru publikāciju analīze.

Secinājumi:

Jaunais likums skaidro:

gada pārskata saturu, sagatavošanas, revīzijas (pārbaudes), iesniegšanas un publiskošanas kārtību, kā arī gada pārskatā atklājamās informācijas apjomu, atvieglojumus un atbrīvojumus sadalījumā pa sabiedrību kategorijām;

konsolidācijā iesaistāmās sabiedrības, atvieglojumus un atbrīvojumus koncerna mātes sabiedrībām, kā arī konsolidētā gada pārskata sagatavošanas, revīzijas (pārbaudes), apstiprināšanas, iesniegšanas un publiskošanas kārtību;

par gada pārskata un par konsolidētā gada pārskata sagatavošanu, revīziju (pārbaudi) un iesniegšanu atbildīgo personu.

Finanšu pārskata sastāvs noteikts atkarībā no bilances kopsummas, neto apgrozījuma un darbinieku skaita. Uzņēmumi tiek sadalīti 4 grupās: lielie, vidējie, mazie un mikrouzņēmumi. (Grupas rādītāji paaugstināti 10-20 reizes, salīdzinot ar iepriekšējo Gada pārskatu likumu.)

Gada pārskata sastāvs no 2016.gada:

Lielas un vidējas sabiedrības finanšu pārskats sastāv no bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina, naudas plūsmas pārskata, pašu kapitāla izmaiņu pārskata un finanšu pārskata pielikuma.

Mazas sabiedrības finanšu pārskats sastāv vismaz no bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina un finanšu pārskata pielikuma. (nesaīsināts)

Mikro sabiedrības papildus mazu sabiedrību atvieglojumiem var sagatavot saīsinātu finanšu pārskata pielikumu vai bilances piezīmes.

Līga Krastiņa

Jēkabpils Agrobiznesa koledža

Pasta iela 1, Jēkabpils

Krastina.liga@jak.lv

Anželika Jermuša

Jēkabpils Agrobiznesa koledža

Pasta iela 1, Jēkabpils

Jermusa.andzelika@jak.lv

Darba vadītāja: mg.oec., **Solvita Kozlovska**

PIEAUGUŠO VIEDOKLIS – JAUNIEŠU VĒLĒŠANĀS UN APŅĒMĪBA UZŅĒMĒJDARBĪBAS UZSĀKŠANĀ

Atslēgas vārdi: uzņēmējs, business, rakstura īpašības, uzņēmējdarbības veicināšana, izglītība.

Pētījuma mērķis: Uzzināt pieaugušo viedokli par jauniešu vēlmi un domām par uzņēmējdarbības uzsākšanu.

Uzdevums:

Izpētīt viedokli par to, kādi ir iemesli jauniešiem kļūt par uzņēmēju, par biežākajiem iemesliem, kas attur uzsākt savu biznesu, kā arī raksturīgākās īpašības, kādām jāpiemīt cilvēkam lai uzdrīkstētos uzsākt biznesu.

Pētījuma metodes. Pētījums tika veikts ar aptaujas palīdzību.

Secinājumi:

Pētījuma ietvaros tika aptaujāti 100 respondenti vecumā no 20 līdz 73 gadiem, un apkopoti aptaujas rezultāti.

Par motivāciju, vēlmi un cilvēka personīgajām īpašībām, kurām jāpiemīt veiksmīgam uzņēmējam, viedokļi ir dažādi, tomēr viena noteikta standarta nav. Izglītības iestādēs, kur apgūst uzņēmējdarbību, māca un analizē uzņēmējdarbības procesus, tomēr katram cilvēkam jā izvērtē, vai viņš vēlas un spēj būt uzņēmējs.

Jaunieši ir tā vecuma grupa, kurai piemīt vislielākā vēlēšanās uzsākt savu biznesu. Lai neapslāpētu šo vēlēšanos, apkārtējā vidē ir jāstāsta daudz pozitīvu piemēru un jāveido biznesa uzsākšanu motivējoši pasākumi.

Skolās ir jānodrošina jaunajam cilvēkam kļūt par sabiedrības attīstības tendencēm atbilstošu konkurētspējīgu un uzņēmīgu jauniešu. Skolas uzdevums, lai izglītotu topošo uzņēmēju ir ne tikai dot zināšanas un izpratni par konkrēto priekšmetu, bet arī iemācīt kā teorētiskās zināšanas pielietot praksē. Diemžēl, jo vecāki cilvēki paliek, jo negatīvāks kļūst viņu viedoklis par biznesa uzsākšanu. Tas tādēļ, ka maz ir pozitīvu piemēru, iedvesmojošu līderu un pozitīvas politiskās vides attieksmes pret jaunajiem un esošajiem uzņēmumiem.

Līga Krastiņa

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
krastina.liga@jak.lv

Līga Kremberga-Dunovska

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
kremberga.liga@jak.lv

darba vadītāja: mg.paed., **Gunita Ūdre**

PLAKĀTS „BENEFITS AND PERKS AT WORK”

Key words: Motivation, benefits, perks, payment, working hours, full time job, shiftwork, flexible, health insurance, pension scheme, sick leave, paid vacation, company, staff.

These days both employers and employees are interested in having the best performance at work, which is mainly based on motivated staff. There are many ways how to provide and maintain motivation to work. The good pay is one of them but benefits and perks are becoming more and more necessary and motivating as well.

The aim of the research was to acquire and implement terms connected with the understanding of a concept of benefits and perks at work.

The tasks of the research were to collect appropriate vocabulary terms about benefits and perks, select two big well-known companies – one in Latvia and one in the United Kingdom, compare the benefits and perks provided in them for a position customer assistant, according to the chosen criteria, and draw conclusion about the information gained.

The research methods were studying literature sources and questioning an expert in their field.

The results of the research were the following:

Employee benefits are a kind of gift which include various types of non-wage compensation provided to employees in addition to their normal wages or salaries. The term perks is often used to refer to those benefits of a more discretionary nature. Often, perks are given to employees who are doing notably well and/or have seniority. The two companies selected – Rimi in Latvia and Sainsbury's in the United Kingdom were compared based on 12 criteria, including ways of working, holidays, insurance, discounts, staff uniform and meals. The findings of the research can be used assessing the companies choosing a workplace or setting up your own business and motivating your employees.

Information sources:

Emmerson, P. Essential Business Vocabulary Builder. Macmillan Education, 2011, p.56-57.

EKONOMISKĀS SITUĀCIJAS SALĪDZINĀJUMS LATVIJĀ, BEĻĢIJĀ UN LUKSEMBURGĀ

Atslēgas vārdi: minimālā alga, cenas, pabalsti

Mērķis: Salīdzināt minimālās algas un ģimenes pabalstus, lai gūtu priekšstatu par iedzīvotāju labklājības līmeni Latvijā, Beļģijā un Luksemburgā.

Uzdevumi:

1. Izpētīt minimālo algu un ģimenes pabalstu līmeni Latvijā, Beļģijā un Luksemburgā;
2. Salīdzināt atsevišķu preču cenas konkrētajās valstīs.

Secinājumi:

Latvijā 2015. gadā minimālā darba alga 360 EUR, Luksemburgā – 1922,96 EUR un Beļģijā – 1501,82 EUR .

Ģimenes pabalsts Beļģijā par pirmo bērnu ir 90,28 EUR un Luksemburgā ir 185,60 EUR, Latvijā tikai 11,38 EUR

Latvijā cenas daudziem produktiem/pakalpojumiem ir lētākas, salīdzinoši ar Luksemburgas vai Beļģijas produktiem/pakalpojumiem.

Informācijas avotu saraksts:

1. Latvija. <https://lv.wikipedia.org/wiki/Latvija> (06.11.2015.)
2. Beļģija. <https://lv.wikipedia.org/wiki/Be%C4%BC%C4%A3ija> (06.11.2015.)
3. Luksemburga. <https://lv.wikipedia.org/wiki/Luksemburga> (06.11.2015.)
4. Population change - Demographic balance and crude rates at national level. http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/demo_gind (06.11.2015.)
5. Detailed average prices - 2014 . http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/prc_dap14 (06.11.2015.)
6. HICP - inflation rate. <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tec00118> (06.11.2015.)
7. Minimum wages. <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tps00155> (06.11.2015.)
8. Social Protection: cash family benefits in Europe. <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistics-in-focus/-/KS-NK-03-019> (06.11.2015)
9. Current taxes on income, wealth, etc. <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tec00018> (06.11.2015.)
10. Purchasing power parities - annual data. <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-> (06.11.2015.)

Viktorija Lavrenova
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
lavrenova.viktorija@jak.lv

Lana Ulmane
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
ulmane.lana@jak.lv

darba vadītāja:mg.paed., **Gunita Ūdre**

TIME MANAGEMENT

Key words: time management, business, effective planning, setting goals, prioritizing, scheduling, money, activity logs, stress.

To reach goals you need resources. The most precious is time . The selected topic is relevant for everyone especially for business people and for students as well. Time is the only thing you cannot get back. Most people try to manage their money, but not their time ,which makes no sense.

The aim of the research was to acquire and implement terms connected with the understanding of a concept of time management in business.

The tasks of the research were to collect appropriate vocabulary terms about time management, set steps to plan our time effectively, such as : effective planning,setting goals and objectives,setting deadlines,delegation of responsibilities,priorizing activities per their importance, spending the right time on the right activity and draw conclusions about the information gained.

The research methods were studying information sources

The results of the research were the following:

There are many ways how to improve your time management skills , everybody should find which are appropriate for their needs .If you do so it helps save time, reduce stress, function effectively, increase our work output, have more control over our job responsibilities and it certainly affects your life quality and leads to success.

Information sources:

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Time_management
2. https://www.mindtools.com/pages/article/newHTE_00.htm
3. <http://www.kent.ac.uk/careers/sk/time.htm>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=VUk6LXRZMMk>

Dāvis Lazdiņš

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
lazdins.davis1@jak.lv

Mārtiņš Ozols

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
ozols.martins@jak.lv

darba vadītāja: mg.biol., mg.paed., **Ingrīda Veipa**

RADOŠU IDEJU VEICINĀŠANAS APSTĀKĻI

Atslēgas vārdi: radošums, ideju ģenerēšana, prezentācijas tehnikas.

Pētījuma mērķis: Iegūt jaunas zināšanas, prasmes radošu biznesa ideju attīstīšanai.

Lai īstenotu mērķi, tika ņemta daļība apmācību programmā „Zināšanu eņģeļi”, kuras lektore V.Brakovska iepazīstināja ar ideju ģenerēšanas metodēm, jaunu biznesa ideju pasniegšanas prezentācijas tehnikām. Apmācību laikā noritēja grupu darbs, kuras ietvaros izstrādājām savu jaunradīto idejas vīziju (demo versiju).

Jauna radīta ideja ir jāmāk arī atbilstoši pasniegt, tāpēc ir svarīgi izvēlēties atbilstošu prezentācijas tehniku. Seminārā iepazīstināja ar 4 prezentācijas tehnikām. Idejas demo versijas testēšanai tirgū ir paredzēta prezentācijas tehnika NABC runa, kurā uzsvars ir likts uz vajadzību, pieeju, klienta labumu un konkurenci. Potenciālā partnera ieinteresēšanai tiek pielietota „lifta runa”, kurā uzsvars ir likts uz produktu, konkurētspējas priekšrocībām, tirgu, konkurentiem un biznesa modeli. Šis viss ir attiecīgi jānoformulē, lai to varētu izklāstīt aptuveni minūtes laikā. Auditorijas izglītošanai populārzinātniskā veidā izmanto Pecha Kucha tehniku, kurā ideja tiek attēlota auditorijai 20 attēlos, katrs 20 sekundes. Padziļinātai informēšanai par pašu biznesa ideju izmanto Kawasaki prezentācijas tehniku, kurā uzsvars tiek likts uz nosaukumu, problēmu, risinājumu, biznesa modeli, konkurētspējas priekšrocību, tirgu un mārketingu, konkurentiem, komandu, finansēm un šī brīža situāciju.

XXI gadsimta mazbudžeta mārketingā pašlaik veiksmīgi izmanto mobilo mārketingu, jo viedtālrunis mūsdienās regulāri aizstāj stacionāro vai portatīvo datoru. Mobilajā mārketingā ietilpst SMS mārketingš, e-pasta mārketingš, mobilās aplikācijas, QR kods un uz atrašanās vietu balstīts mārketingš. Veidojot rakstus, reklāmas interneta lietotājiem ir jāatceras, ka 90% lietotāju izlasa tikai virsrakstu, bet pašu tekstu tikai 20% lietotāju.

Secinājumi:

Pat vistrakāko ideju var īstenot, ir tikai jāprot to pasniegt atbilstoši auditorijai, piemērotākajā tehnikā. Radot idejas, strādājot grupās, ir svarīgi izteikt pat prātam neaptveramāko ideju, nevis paturēt pie sevis, jo to apstrādājot, tā var kļūt par ļoti veiksmīgu ideju biznesa uzsākšanai.

Iegūstot jaunu informāciju par veiksmīgiem uzņēmējiem, rodas vēlme atrasties starp viņiem. Ņemot daļību semināros, var veicināt savu zināšanu palielināšanu, un pielietot tās savām vajadzībām attiecīgā dzīves brīdī.

Piedaloties šādā seminārā, dalībnieks tikai iegūst, jo nākas darboties pašam vai grupās, kas sekmē jaunās informācijas uztveramību.

Jurijs Makarenko
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
makarenko.jurijs@jak.lv

Laura Rakova
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
laura.rakova@jak.lv

darba vadītāja:mg.sc.pol., **Laura Rakova**

INFORMĀCIJAS IEGUVES PAŅĒMIENI SOCIĀLAJĀ INŽENIERIJĀ

Atslēgas vārdi: sociālā inženierija.

Pētījuma mērķis: Pētīt informācijas ieguves paņēmienus sociālajā inženierijā.

Uzdevumi:

1. Pētīt teorētiskos materiālus par sociālo inženieriju;
2. Apkopot informāciju par informācijas ieguves paņēmieniem sociālajā inženierijā;
3. Izdarīt secinājumus un izstrādāt ieteikumus datorlietotājiem informācijas zaudēšanas novēršanai;

Pētījuma metodes: Informācijas avotu analīze.

Sociālā inženierija – manipulēšana ar cilvēku, lai tas veiktu zināmas darbības vai izpaustu konfidenciālu informāciju, tehniski nepieklūstot informācijas sistēmai. Ar terminu "Sociālā inženierija" saprot zinātni par manipulēšanu ar cilvēku tā attieksmi un reakciju uz konkrētu situāciju ar galveno mērķi panākt sensitīvas informācijas izpaušanu vai noteiktu darbību veikšanu uzbrucēja labā.

Sociālā inženierija izmanto sociālās programmēšanas psiholoģiskās koncepcijas:

Transaktu analīze

Socioloģija

Neirolingvistiskā programmēšana (NLP)

Scenārā programmēšana

Psiholoģijas tipoloģija

Informācijas ieguves paņēmieni sociālajā inženierijā ir dažādi. Dažreiz tie saistīti viens ar otru (savstarpēji) vai izmantoti kopā. No visiem paņēmieniem izdala svarīgākas – pretteksta, pikšķerēšana, trojas zirgs, ceļa ābols, kvi pro kvo, reversīva soc. in.

Pretteksts vai scenārijs – tā ir darbība, kura tiek veikta pēc iepriekš sagatavota scenārija vai algoritma. Rezultātā cilvēks atdod noteiktu informāciju vai izdara noteiktu darbību. Parasti tādu uzbrukuma veidu izmanto runājot pa telefonu. Lai izmantotu tādu tehniku, sākumā vajag ievākt presonīgos datus (dzīvesvietas adrese, telefona numurs, vārds, uzvārds utt.) Ar tādiem datiem krāpnieks nodrošina sev jūsu uzticību.

Pikšķerēšana(fišings) paņēmiens, kurš virzīts, lai saņemtu konfidenciālu informāciju. Parasti krāpnieks sūta uz e-pastu viltotas vēstules no bankas vai apmaksas sistēmas (PayPal, WebMoney), kur prasa pārbaudīt noteiktu informāciju vai noteiktu darbību veikšanu. Tāda vēstule satur linku uz viltotu web lapu, kura imitē oficiālo lapu ar korporatīvu logotipu un satur kādu formu, kuru jāizpilda ar konfideciālu informāciju, vai prasa aizpildīt anketu un norādīt savus personas datus.

Trojas zirgs — metode ietekmē ziņkārīgos vai alkātīgos. Krāpnieks sūta vēstuli ar kādu pielikumu (seksuāla rakstura informācija, antivīrusa jauninājumi, kompromāts par darbinieku utt.) Tāds paņēmiens ir efektīvs, ja lietotājs klikšķina uz jebkura pielikuma vai linka. Parasti tie ir faili ar .exe paplašinājumu var arī infecēt .pdf, .jpg vai arhīva faili.

Ceļa ābols – metode līdzīga trojas zirgam un izmanto fizisko datu nesēju. Krāpnieks atstāj kaut kur inficētu CD-disku vai zib atmiņu redzamā vietā. Viegli tādu datu nesēju var atstāt ofisā (open air) vai speciāli ielikt upura somā, kabatā.

Kvi pro kvo — krāpnieks zvana uz jebkuru kompānijas numuru un stādās priekšā kā darbnieks no tehniskās nodaļas un jautā par kaut kādām tehniskām problēmām. It kā palīdz atrisināt problēmas ar datortehniku, bet tajā pašā laikā viņš inficē datoru vai atvert caurumu, caur kuru pēc tam sūta trojas zirgu vai citu kaitīgo vīrusu. Tāds paņēmiens nav tik efektīvs kā parējie, jo zvans ir uz labu laimi. Un pastāv liela varbūtība, ka kompānijā nav problēmas vai zvans būs pāradresēts administrātoriem.

Reversīva sociālā inženierijā - mērķis ir piespiest cilvēku, lai viņš pats vērsas pēc palīdzības pie krāpnieka.

Lai to sasniegtu, krekeris izmanto šādus pāņemienus:

Diversija – izdara kaut ko sliktu upura datorā.

Reklāma – krāpnieks «nejauši» piedāvā upurim savus pakalpojumus – «Ja Jums rodas problēmas ar datoru – zvaniet uz tādu un tādu telefonu».

Secinājumi un priekšlikumi:

Netici visam, ko lasi, pat ja e-pasts vai kāda tīmekļa lapa izskatās droša, tā tikpat labi var būt krāpšana.

Ja kaut kas izklausās pārāk labi, lai būtu patiesība, tad parasti tā tiešām arī ir krāpšana.

Pavaicā sev, kādēļ sarunas biedrs kontaktējas tieši ar tevi.

Esi pacietīgs, ļoti daudzi kļūst par krāpšanas upuriem rīkojoties spontāni.

Esi uzmanīgi sūtot jebkādu sensitīvu informāciju internetā.

Esiet aizdomīgs pret negaidītiem e-pastiem, zvaniem.

Kamēr neesi absolūti pārliecināts par sarunas biedra identitāti un pilnvarojumu pieprasīt informāciju – nesniedz nekādu informāciju par sevi vai savu darba devēju.

Izvairies sūtīt personīgu un finansiālu informāciju e-pastā. Uzmanies no saitēm, kuras saņem e-pastā.

Ja rodas kaut mazākās šaubas par sarunas biedra vai e-pasta legimitāti, mēģiniet to pārbaudīt tiešā veidā kontaktējoties ar attiecīgo kompāniju.

Pārbaudi adresi (URL) tīmekļa lapai, ko apmeklējat.

Informācijas avotu saraksts:

1. <https://blog.kaspersky.ru/socialnaya-inzheneriya-ili-kak-vzlomat-cheloveka/2559/>
2. <http://blogs.dpa.lv/2012/06/13/kas-ir-sociala-inzenierija/>
3. <http://efsol.ru/articles/social-engineering.html>
4. <https://www.esidross.lv/2013/04/10/kapec-sociala-inzenierija-ir-efektiva/>
5. <http://habrahabr.ru/company/croc/blog/189560/>
6. <http://www.notepad.lv/sociala-inzenierija-jeb-isa-pamaciba-it-krapnieciba-t15614.html>
7. <http://www.security.ru/terms/803-socialnaya-inzheneriya.html>
8. <https://xakep.ru/2010/12/15/54169/>
9. М.Кузнецов, И.Симдянов «Социальная инженерия и социальные хакеры», 2007

Aigars Māliņš
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
malins.aigars@jak.lv

Vineta Gutāne
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
vineta.gutane@jak.lv

darba vadītāja: prof. augstākā **Vineta Gutāne**

IERAKSTU REĢISTRS (SYSTEM LOG) DATORGRĀMATVEDĪBAS PROGRAMMĀS

Atslēgas vārdi: grāmatvedības programmas, dokumentu reģistrs, ierakstu reģistrs, grāmatvedības dati.

Pētījuma mērķis: Noskaidrot ierakstu reģistra (system log) nozīmi grāmatvedības darbā.

Attīstoties informāciju tehnoloģijām, grāmatvedības darbā arvien vairāk tiek pielietotas dažādas grāmatvedības programmas. Grāmatvedības programmas atvieglo grāmatvežu darbu un tajās var veikt dažādus uzdevumus – finanšu grāmatvedības dokumentu iegrāmatošanu, dokumentu reģistru un atskaišu sagatavošanu.

Grāmatvedības dati nav visiem publiski pieejami, tādēļ lietojot grāmatvedības programmu, katram lietotājam tiek piešķirta atsevišķa pieeja – lietotājvārds un parole, ar kuru darbinieks strādā grāmatvedības programmā.

Uzņēmumam ir jāizvēlas tāda programma, kas nodrošina ierakstu reģistra (system log) informācijas saglabāšanu par katru iegrāmatojumu vai iegrāmatojuma labojumu, tā veidu, datumu un laiku, sistēmas ieraksta numuru, kā arī iegrāmatojuma veicēju.

Ierakstu reģistrs (system log) ir paredzēts iekšējiem un ārējiem lietotājiem grāmatvedības datu kontrolei un pārbaudei. Tika veikta aptauja, kurā piedalījās 127 respondenti, no kuriem 55% zina kas ir ierakstu reģistrs (system log) datorgrāmatvedības programmā. Tāpat tika noskaidrots, ka ierakstu reģistru (system log) iekšējās kontroles vajadzībām izmanto tikai 30% no aptaujātajiem respondentiem. Ārējie lietotāji, kas visos gadījumos no aptaujātajiem ir VID, ierakstu reģistra (system log) informāciju ir pieprasījuši 37% no aptaujātajiem uzņēmumiem.

Secinājumi:

Uzņēmumi ierakstu reģistru (system log) datorgrāmatvedības programmā izmanto, lai pārbaudītu, vai ieraksti ir korekti un nav veikti labojumi, lai pārbaudītu operatora darbu, lai pārbaudītu kurš, kad un cikos veic grāmatvedības ierakstus, lai veiktu darba laika uzskaiti.

Ārējie lietotāji ierakstu reģistru (system log) izmantojuši, lai noteiktu grāmatvedības datu iegrāmatošanas savlaicīgumu.

Aigars Māliņš
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
malins.aigars@jak.lv
darba vadītāja:mg.oec., **Ingrīda Mārāne**

RISKA NOVĒRTĒJUMS UZŅĒMUMĀ «X»

Atslēgas vārdi: revīzijas risks, revidents, riska novērtēšana.

Darba mērķis: Identificēt un izvērtēt uzņēmumā “X” revīzijas riskus pēc vairākiem risku izvērtēšanas faktoriem un noskaidrot pastāvošā riska un kontroles riska līmeni uzņēmumā.

Uzdevumi:

1. Noskaidrot pastāvošā riska līmeni uzņēmumā “X”;
2. Noskaidrot kontroles riska līmeni uzņēmumā “X”.

Atbilstoši revīzijas teorijai uzņēmumu finanšu pārskatos būtisko neatbilstību pamatā var būt divas riska grupas – pastāvošais risks un kontroles risks. Pastāvošais risks ir neizbēgams un pastāv neatkarīgi no revidenta darbības, līdz ar to revidents nevar ietekmēt šo revīzijas riska sastāvdaļu. Kontroles risks ir risks, ka būtiskas kļūdas uzņēmuma iekšējās kontroles sistēma neatklās un nenovērsīs. Pastāvošais risks un kontroles risks ir atkarīgs no vairākiem objektīvi nosacītiem faktoriem, kas revidentam jāņem vērā, novērtējot pastāvošā riska un kontroles riska līmeni revīzijas plānošanas procesā.

Secinājumi:

Uzņēmumā “X” ir zems pastāvošais risks, jo uzņēmumā strādā tikai 3 darbinieki, un nepieciešamo darbu veikšanai tiek izmantoti ārpalpojumi, piemēram: grāmatvedība, meža zāģēšana, meža izvešana, koksnes piegāde klientiem.

Kontroles risks uzņēmumā ir vidējs, jo visus procesus kontrolē uzņēmuma īpašnieks, kurš var nekontrolēti rīkoties ar finanšu līdzekļiem, jo viņš nevienam neatskaitās par finanšu līdzekļu izlietošanu un naudas pārskaitījumiem, kā arī to lietderīgumu vai saistību ar saimniecisko darbību. Tāpēc bez viņa ziņas nenotiek ne līgumu slēgšana, ne pakalpojumu rēķinu apmaksa, ne darījumu apstiprināšana bankā.

Jana Stepāne
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
stepane.jana@jak.lv
Diāna Mihailova
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
mihailova.diana@jak.lv
darba vadītāja:mg.paed., **Gunita Ūdre**

UNEMPLOYMENT

Key words: Unemployment, unemployed, economic problem, involuntary/volunteer unemployed, consequences, unemployment rate, dole.

Unemployment is one of the main economic problems in Latvia and a reason why more and more employees are leaving Latvia to find a job abroad.

The aim of the research was to acquire and implement terms connected with the understanding of a concept of unemployment.

The tasks of the research were to find the possible ways to define unemployment and the unemployed and formulate its consequences, collect information about kinds and types of unemployment, select information about unemployment rate in Latvia, summarize the rights of the unemployed, pinpoint websites on the Internet where to search work, draw conclusions.

The research methods were studying literature sources and questioning an expert in their field.

The results of the research were the following:

Unemployment is one of the biggest economic problems, that decreases the economic development of the country; it leads to poverty and degradation of personality. The kinds of unemployment include both, involuntary and volunteer unemployment. The types of unemployment refer to cyclical, structural, frictional or temporary and seasonal unemployment.

Information sources:

1. www.bezdarbnieks.lv .
2. www.profi.lv.
3. www.cvmarket.lv.
4. www.cbs.gov.lv.

Diana Mihailova

Jēkabpils Agrobiznesa koledža

Pasta iela 1, Jēkabpils

mihailova.diana@jak.lv

darba vadītāja:mg.paed., **Antoņina Vilima**

MĀJSAIMNIECĪBAS BUDŽETS

Atslēgas vārdi: mājsaimniecības, ienākumi, izdevumi, budžets.

Pētījuma mērķis: Noskaidrot ģimenes budžeta ienākumus, izdevumus un faktorus, kas visvairāk ietekmē ģimenes budžetu.

Uzdevumi:

1. Izpētīt Latvijas iedzīvotāju budžeta ienākumus un izdevumus;
2. Noskaidrot faktorus, kas visbūtiskāk ietekmē ģimenes budžetu;
3. Apkopot iegūto informāciju un izdarīt secinājumus.

Pētījuma metodes: Datu vākšanas un loģiski konstruktīvā metode.

Secinājumi:

Latvijas iedzīvotāju vidējais darba atalgojums ir 560 EUR, bet vidējie izdevumi ir 452 EUR. Tomēr, neskatoties uz to, sabiedrībā ir novērojama noslāņošanās (bagātie un nabagie).

Vislielākā daļa no mājsaimniecības budžeta tiek patērēta pārtikai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, tas ir: 28% - 2012. gadā, 28,5% - 2013. gadā, 27,5% - 2014. gadā.

Nepieciešamos ikdienas izdevumus sedz ar lielām grūtībām 20,1% iedzīvotāju, bet 30,4% sedz ar grūtībām, jo mājsaimniecības ienākumi ir daudz mazāki par izdevumiem, par ko liecina centrālās statistikas pārvaldes veiktā aptauja.

Informācijas avotu saraksts:

1. Budžeta raksturojums: <http://blogvestor.ru/o-dengax/semeynyj-byudzhet.html> (05.11.2015)
2. Mājsaimniecības rīcībā esošie ieņēmumi: <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/metodologija/majsaimniecibu-riciba-esosie-ienakumi-36826.html#Definicijas> (05.11.2015)
3. Iedzīvotāju naudas ieņēmumi: http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociale/Sociale__ikgad__ienemumi/II0010_euro.px/?r_xid= (05.11.2015)

4. Mājsaimniecības rīcībā esošie ienākumi: <http://www.csb.gov.lv/notikumi/2013-gada-majsaimniecibu-riciba-esosie-ienakumi-sasniedza-pirmskrizes-limeni-41757.html> (05.11.2015)
5. Mājsaimniecības patēriņā izdevumu struktūra: http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala__ikgad__mb/MB0010.px/?rxid= (06.11.2015)
6. Ikdienas izdevumu sniegšana: <http://www.csb.gov.lv/notikumi/latvija-iedzivotajiem-ikdienas-izdevumu-segsanai-butu-nepieciesami-452-eiro-menesi-41765.ht> (05.11.2015)
7. Finanšu notikumi 2013. gadam <http://www.manasfinanses.lv/2013/12/18/gadanozimizgacie-finansu-notikumi-majsaimniecibas-2013-gada-un-prognozes-2014-gadam/> (06.11.2015)
8. Finanšu notikumi 2014. gadam <https://www.swedbank.lv/zinas/16.12.2014/> (06.11.2015)
9. Budžeta plānošana: <http://www.manasfinanses.lv/kategorijas/padomi/gimenes-budzeta-planošana-padomi/> (06.11.2015)
10. Iztikas minimuma grozs: <http://www.social.lv/portal/latvija/nejdzbas/1786-iztikas-minimuma-paterina-grozs-bez-izmainam> (06.11.2015)
11. Minimalais ienākums valstī: <http://www.lvportals.lv/print.php?id=264671> (06.11.2015)

Santa Muka

Jēkabpils Agrobiznesa koledža

Pasta iela 1, Jēkabpils

muka.santa@jak.lv

darba vadītāja: mg.paed., **Antonina Vilima**

MINIMĀLĀS ALGAS, NODOKĻI, STUDENTU SKAITS UN SVEŠVALODU APGUVĒ LATVIJĀ, FRANCIJĀ UN ITĀLIJĀ

Atslēgas vārdi: minimālā alga, nodokļi, izglītība.

Pētījuma mērķis: Salīdzināt minimālās algas, nodokļus, studentu skaitu un svešvalodu apguvi Francijā, Itālijā, Latvijā, lai gūtu priekšstatu par iedzīvotāju labklājības līmeni un attīstību.

Uzdevums.

Izpētīt minimālās algas, nodokļus, studentu skaitu un svešvalodu apguvi Francijā, Itālijā, Latvijā.

Rezultāti:

Francija (66,6 milj. iedzīvotāju) ir vislielākā Eiropas Savienības dalībvalsts, Itālija (60,7 milj. iedzīvotāju) 4.lielākā, bet Latvija (1,9 milj. iedzīvotāju) viena no mazākajām Eiropas Savienības dalībvalstīm.

Minimālā alga Latvijā salīdzinot ar Franciju ir par 1097,52 eiro mazāka, bet Itālijā nav noteikta minimālā alga, jo to nosaka vienojoties darba līgumos.

Francijā un Itālijā tiek izmantota progresīvā nodokļu likme, taču Latvijā proporcionālā nodokļu likme.

Latvijā ir par 47,8 tūkstošiem mazāk studentu, nekā Francijā un par 47,2 tūkstošiem mazāk studentu, kā Itālijā.

No Latvijas citās Eiropas Savienības dalībvalstīs mācās tikai 1,10% studentu, kas ir par 7,2% mazāk nekā Francijā un par 7,11% mazāk, nekā Itālijā.

Vidējais svešvalodu skaits, ko apgūst vidusskolās Latvijā ir 1,6, Francijā 1,8 un Itālijā 1,4 valodas.

Iedzīvotāju īpatsvars Latvijā ņemot vērā visus ES iedzīvotājus ir tikai 0,39%, taču Francijā 12,99% un Itālijā 11,99%. Latvijā salīdzinot ar Franciju ir par 12,60% un ar Itāliju par 11,60% mazāk iedzīvotāju.

Francija un Itālija ir vienas no lielākajām un sociāli *attīstītajām* Eiropas Savienības dalībvalstīm.

Itālijas un Francijas ienākumu avoti ir vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, transports, viesnīcu un ēdināšanas pakalpojumi, rūpniecība, valsts pārvalde, aizsardzība, izglītība, veselības aprūpe un sociālie pakalpojumi.

Itālijā un Francijā ir salīdzinoši attīstīta eksporta un importa nozare.

Informācijas avotu saraksts:

1. Francija <https://lv.wikipedia.org/wiki/Francija#Demogr.C4.81fija> (02.11.2015.)
2. Dzīve Eiropas Savienībā http://europa.eu/about-eu/facts-figures/living/index_lv.htm (02.11.2015)
3. Latvija Eiropas Savienībā <https://www.google.lv/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=latvija%20eiropas%20savien%C4%ABb%C4%81> (02.11.2015.)
4. Latvijas epublikas nodokļu sistēma https://lv.wikipedia.org/wiki/Latvijas_Republikas_nodok%C4%BCu_sist%C4%93ma (02.11.2015.)
5. Fakti par Latvija <http://www.nva.gov.lv/eures/index.php?cid=6> (02.11.2015.)
6. Francija http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/france/index_lv.htm (02.11.2015.)
7. Itālija http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/italy/index_lv.htm (02.11.2015)
8. Ekonomika http://europa.eu/about-eu/facts-figures/economy/index_lv.htm#goto_1 (02.11.2015.)
9. Nepieciešamās izmaiņas darbaspēka nodokļu politikā http://www.lbas.lv/upload/stuff/201207/izmainas_darbasp_nodoklu_polka.pdf (02.11.2015.)

Karīna Nemirska

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
nemirska.karina@jak.lv

Žanete Zīle

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
zile.zanete@jak.lv

Kristīne Indāne

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
indane.kristina@jak.lv

darba vadītāja: mg.biol., mg.paed. **Ingrīda Veipa**

REKLĀMAS KAMPAŅAS NOZĪME

Atslēgas vārdi: reklāma, produkcijas atpazīstamība, mārketinga aktivitātes.

Pētījuma mērķis: Sasniegt noteiktu mērķa auditoriju, veidojot reklāmu sēriju un ievietojot tās dažādos reklāmas medijos. Viens no svarīgākajiem mārketinga aktivitāšu noteikumiem ir būt īstajā vietā un laikā.

Lai izpētītu reklāmas kampaņas nozīmi, tika izvēlēts Latvijas uzņēmuma inovatīvs produkts. Tika sastādīts reklāmas kampaņas plāns uzņēmuma “Latvian Lights” zīmola un produkcijas atpazīstamības veicināšanai. Grupas darba ietvaros tika izveidoti dažādi grafiskās reklāmas paraugi: reklāmas afiša, reklāmas lapiņas un vizītkartes, kurās tika norādītas šo sveču darbnīcu kontaktinformācija. Tā kā “Latvian Lights” zīmols sevi pozicionē kā gaismas nesējus, tika izveidotas šķiltavas un sērkokči ar “Latvian Lights” zīmolu, ko varēs izmantot kādā neformālā vidē. Uzņēmums tiks reklamēts arī sociālajos tīklos, tādos kā facebook.com, draugiem.lv, twitter.com un instagram.com. Sociālajos tīklos tiks rīkots konkurss, kur būs jāievieto savā galerijā iemīļotākās “Latvian Lights” sveces dizains un jāvāc “man patīk”, uzvar tas, kam ir vislielākais balsojumu skaits un balvā iegūst uzņēmuma produktu- sveci. Tādā veidā, mums – pārdošanas speciālistiem nav jāstrādā pie informācijas izplatīšanas, konkursa dalībnieki to dara mūsu vietā, parādot to saviem draugiem, draugu draugiem utt. Tiks rīkota arī zibakcija pie Brīvības pieminekļa, kas pasaulē pazīstams arī kā flešmobs. Vairākas dienas iepriekš sociālajos tīklos tiek izplatīta informācija par zibakciju – aicinājumu sanākt pie Brīvības pieminekļa konkrētā laikā un ar aizdegtām svecēm kopā nodziedāt “Saule, Pērkons, Daugava”, atsevišķi tiek uzrunāti arī Rīgas kori, lai dziedājumu padarīt vēl skanīgāku. Pūļa priekšgalā esam mēs – pārdošanas speciālisti ar “Latvian Lights” krekliņiem ar mērķi popularizēt uzņēmuma atpazīstamību. Tas noteikti piesaistīs mediju uzmanību, jo tā būs bezmaksas reklāma.

Secinājumi:

Pārsteigums ir efektīvāks mārketinga aktivitāšu paņēmieni nekā tradicionālie reklāmas līdzekļi.

Reklāmas kampaņa, palīdz komunicēt ar patērētāju bez tiešas un acīmredzamas pārdošanas. Lai popularizētu zīmolu, nav nepieciešams liels finansiālais ieguldījums.

Linda Ozoliņa

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
Ozolina.Linda@jak.lv

Vineta Graumane

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
Graumane.Vineta@jak.lv

Evija Vītola

Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
Vitola.Evija@jak.lv

darba vadītāja:mg.oec., **Solvita Kozlovska**

JAUNIEŠU VĒLĒŠANĀS UN APŅĒMĪBA UZŅĒMĒJDARBĪBAS UZSĀKŠANĀ

Atslēgas vārdi: uzņēmējdarbība, jaunieši, viedokļi, riski, aptauja.

Pētījuma mērķis: Noskaidrot jauniešu domas par uzņēmējdarbības uzsākšanas veicināšanu jauniešu vidū un papildināt savas zināšanas šajā jautājumā.

Uzdevumi:

1. Aptaujāt jauniešus vecumā no 15 līdz 19 gadiem;
2. Apkopot anketēšanas rezultātus un analizēt tos;
3. Definēt problēmas;
4. Piedāvāt šo problēmu risināšanu.

Liela daļa jauniešu vēlētos uzsākt uzņēmējdarbību, taču nav pietiekami izglītoti, lai varētu veikt paši savu uzņēmējdarbību. Lielisks risinājums būtu semināru apmeklēšana, uzņēmēju vadītas lekcijas, kā arī piedalīšanās dažāda veida pasākumos, kas saistīti ar uzņēmējdarbību. Kā arī noskaidrojām, ka daudzus studentus uzsākt savu uzņēmējdarbību kavē naudas līdzekļu trūkums. Ja būtu lielāka iespēja iegūt nepieciešamās zināšanas un naudas līdzekļus tad arī iespējams būtu daudz vairāk jauno uzņēmēju.

Pētījuma metodes: aptauja.

Rezultāti:

Kopumā tika aptaujāti 200 respondenti, t.sk., 100 sievietes un 100 vīrieši, vecumā no 15 līdz 19 gadi.

Aptaujas rezultāti bija atšķirīgi dažādām vecumu grupām, atšķirās gan sieviešu, gan vīriešu uzskati, par to vai kļūt par uzņēmēju.

Tie jaunieši kas vēlētos uzsākt savu biznesu, izvēlējās galvenokārt tādas jomas, kuras tiek piedāvātas Jēkabpils Agrobiznesa koledžā, jo lielākā daļa aptaujāto bija Jēkabpils Agrobiznesa koledžas audzēkņi.

mg.sc.comp. **Ainārs Pavlukevičs**
Jēkabpils Agrobiznesa koledža
Pasta iela 1, Jēkabpils
ainars.pavlukevics@jak.lv

DATU DROŠĪBAS RISINĀJUMI ĀRĒJOS DATU NESĒJOS

Atslēgas vārdi: Datu drošība, ārējie datu nesēji.

Pētījuma mērķis: Izpētīt datu drošības risinājumus ārējos datu nesējos.

Uzdevumi:

1. Pētīt teorētiskos materiālus par datu drošību;
2. Apkopot informāciju par informācijas ieguves paņēmieniem datu drošībā;
3. Izdarīt secinājumus un izstrādāt ieteikumus datorlietotājiem par datu drošību ārējos datu nesējos.

Pētījuma metodes: Informācijas avotu analīze.

Datu drošība – Datu aizsardzība ir pasākumi, kurus, izmantojot aparatūru un programmatūru, veic, lai aizsargātos no datu zaudēšanas, bojāšanas vai nesankcionētas pieejas. Tās uzdevums arī ir nodrošināt uzņēmuma vai personas datu privātumu.

Datu zudumam var būt dažādi iemesli, piemēram:

atmiņas ierīces bojājums;
nejauša nodzēšana;
programmatūras kļūmes;
ļauņprātīga datu bojāšana;
datorvīrusu darbības sekas.

Datu aizsardzības likumdošana Latvijā – Latvijā personas datu aizsardzību reglamentē “Fizisko personu datu aizsardzības likums”. Par personas datu apstrādi uzskata ne tikai vārda, uzvārda, personas koda, adreses u.tml., informācijas ievākšanu un glabāšanu, bet arī videonovērošanas ierakstus, saglabātos datus par datora lietotāja apmeklētajām mājaslapām internetā u.tml. informāciju.

Iespējamie varianti datu saglabāšanai:

ārējie datu nesēji
lokālas sistēmas
mākoņrisinājumi
Ārējie datu nesēji :

ārējie cietie diski

atmiņas kartes

datu glabātuves

matricas

zibatmiņas

mākoņdiski

Ārējo datu nesēju lietošanas riski :

konfidencialitātes zaudēšana

integritātes zaudēšana

pieejamības zaudēšana.

Konfidencialitātes zaudēšana — Ārējo datu nesēju nepareiza izmantošana var nopludināt informāciju, apejot visus IS aizsardzības pasākumus

Integritātes zaudēšana - Ar inficētu ārējo datu nesēju var panākt datu sagrozīšanu, dzēšanu, kopēšanu (virusi un ielaušanās programmas)

Pieejamības zaudēšana - Inficēts ārējo datu nesējs var radīt pārslodzes tīklā, bloķēt pieeju pie datiem vai tos izdzēst

Informācijas avotu saraksts:

1. <http://profizgl.lu.lv/mod/book/view.php?id=22319&chapterid=6898>
2. <http://www.telia.lv/par-kompaniju/jaunumi/view/179/>
3. <http://www.sakaru-pasaule.lv/main.php3?sub=view&RID=1407>
4. https://tuman.lv/index.php?route=information/information&information_id=3
5. <https://cert.lv/uploads/uploads/1-Informācijas%20sistemu%20drosiba.pdf>

Raivis Rasnačs

Jēkabpils Agrobiznesa koledža

Pasta iela 1, Jēkabpils

rasnacs.raivis@jak.lv

darba vadītāja:mg.oec., **Solvita Kozlovskā**

NOTIKUMI UN INOVĀCIJAS TELEKOMUNIKĀCIJU NOZARĒ LATVIJĀ

Atslēgas vārdi: telekomunikācijas, nozare, tautsaimniecība, uzņēmumi.

Pētījuma mērķis:Gūt priekšstatu par telekomunikāciju nozares nozīmi Latvijas tautsaimniecībā un apkopot informāciju par lielākajiem uzņēmumiem, kas piedāvā savus pakalpojumus Latvijas tirgū.

Pēdējos gados vērojams arvien lielāks pieprasījums pēc telekomunikāciju nozares piedāvājumiem pakalpojumiem, kas veido mūsu ikdienu un ļauj mums būt mobiliem un sasniedzamiem jebkurā laikā un vietā. Telekomunikācijas ir viena no jaunākajām tautsaimniecības nozarēm, kas savas pastāvēšanas laikā ir piedzīvojusi strauju attīstību un izaugsmi, un ir svarīga biznesa un mūsu ikdienas sastāvdaļa.

Analizētas publikācijas un dokumenti par izmaiņām telekomunikāciju nozarē, pieprasījumu pēc precēm un pakalpojumiem, un to ietekmējošiem faktoriem. Apkopoti statistikas dati par pelnošāko uzņēmumu finanšu rādītājiem. Pētījumā akcentēti pēdējo gadu sasniegumi telekomunikāciju nozarē, to radītās izmaiņas tirgū un valsts tautsaimniecībā. Apkopota informācijā par nozares pārstāvju prognozēm saistībā ar nozares attīstības virzieniem un iespējām.

Secinājumi:

Latvijā telekomunikāciju nozarē pārliecinošs līderis ir SIA Lattelecom – uzņēmums, kas dominē tirgū un nepārtraukti uzlabo sniegto pakalpojumu klāstu un servisu, tādējādi

paplašinot klientu loku. Lielu daļu no nozares gada apgrozījuma veido mobilo sakaru operatori, kuru starpā vērojama izteikta konkurence un cīņa par klientiem. Lai arī telekomunikāciju nozari var uzskatīt par perspektīvāko nozari, ir grūti paredzēt tās turpmāko attīstību un jaunu produktu un pakalpojumu veidošanos.

Informācijas avotu saraksts:

1. Pētersons E. (2014) Mīlētāko zīmolu TOP, Kapitāls, Nr.10, 70.lpp.
2. CV-online. (2015) Labālo darba devēju TOP 50. Kapitāls, Nr.3, 65.lpp.
3. Goluboviča M. (2014) Veiksmīgākās biznesa sievietes.Forbes, Nr.10, 79.lpp.
4. <http://balticexport.com/?lang=lv&article=telekomunikaciju-un-sakaru-nozares-lideris-pec-apgrozijuma-lattelecom>
5. <http://apollo.tvnet.lv/zinas/eksperts-paredz-butiskas-izmainas-telekomunikaciju-tirgu/708093>
6. https://www.em.gov.lv/files/tautsaimniecibas_attistiba/zin/2015_jun_lv.pdf
7. <https://www.firmas.lv/lbgpp/2014/raksti/1000000440613#/>
8. <https://m.lattelecom.lv/par-lattelecom/par-mums/vesture>
9. <http://www.la.lv/pelna-uz-iedzivotaju-rekina/>
10. <http://bit.ly/1MjD3gI>
11. http://neplpadome.lv/lv/assets/documents/Seminaru%20prezentacijas/Aldis_Paulins.pdf
12. <http://blog.lursoft.lv/2015/10/12/lmt-un-lattelecom-apvienosanas-par-un-pret/>
13. <http://nekrize.lv/pasaule-bagatakie-cilveki-telekomunikaciju-nozare/>
14. <https://www.vid.gov.lv/getfile.aspx?sid=4660>
15. <http://www.cv.lv/content/?id=1333>